

Handläggare:
Parkeringsavdelningen
Ulla Alm
Tel: 508 268 56
ulla.alm@gfk.stockholm.se
Hans-Olov Blom
Tel: 508 287 33
hansolov.blom@gfk.stockholm.se

2004-12-29

JT22105/04
Dnr 04-320-3843:1
Dnr 03-381-2439:2

Till
Gatu- och fastighetsnämnden

Olle Zetterberg

Mikael Forkner

Överklagande av dispensansökan gällande samlastade varuleveranser i Gamla stan (JT 22105/04) samt skrivelse från den lokala Agenda 21-gruppen rörande O-centralen. (Dnr 04-320-3843:1)

FÖRSLAG TILL BESLUT

Gatu- och fastighetsnämnden godkänner redogörelsen samt beslutar att meddela Home 2 You AB (O-centralen) dispens enligt kontorets förslag.

BAKGRUND

O-centralen är en omlastningscentral för varutransporter till Gamla stan, belägen på Söder Mälarsstrand. O-centralen tar emot leveranser till restauranger och butiker, samordnar dessa och transporterar vidare, med miljöanpassat lastfordon drivet av biogas, till mottagarna i Gamla stan.

Omlastningscentralen är ett samverkansprojekt som bygger på initiativ från Gamla stans agenda 21-grupp, Stockholms stad och företaget Home 2 You AB, som driver verksamheten. O-centralen ingår i EU-projektet Trendsetter som administreras av Miljöförvaltningen i Stockholm och har dessutom fått Svenska Naturskyddsföreningens licens för att använda märket Bra Miljöval transporter.

Den 2 augusti 2004 ansökte Göran Bergerhamn, projektledare för O-centralen om dispens för Home 2 You AB att få trafikera Gamla stan fram

till klockan 16.00. Ansökan avsåg dock inte Västerlånggatan och Österlånggatan där de avser att prioritera transporter till nuvarande leveranstider mellan klockan 06.00 och 11.00. Ansökan gäller en försöksperiod till och med utgången av år 2005 då en utvärdering av projektet skall göras.

Gatu- och fastighetsnämnden avslog framställningen den 16 november 2004. Enligt trafikförordningens 13 kap. 4 § får undantag föreskrivas eller medges om det behövs av särskilda skäl och det kan ske utan fara för trafiksäkerheten, skada på vägen eller någon annan avsevärd olägenhet. De skäl som anges i ansökan bedömdes inte som särskilda.

ÖVERKLAGANDET

Göran Bergerham har överklagat beslutet och får därvid anses yrka att Home 2 You AB meddelas dispens att trafikera Gamla stan fram till klockan 16.00 med undantag för Västerlånggatan och Österlånggatan. Dispensen skall gälla under år 2005 som är en försöksperiod varefter projektet skall utvärderas.

Till stöd för överklagandet anförs i huvudsak följande.

”Projektet som är finansierat av Home 2 You AB lider för närvarande av ett omfattande underskott på gjorda investeringar, höga uppstartskostnader och begränsade intäkter under inledningsfasen vilket hotar verksamhetens överlevnad.

Med en dispens ökar möjligheten att marknadsföra projektet både bland näringsidkare och leverantörer vilket skulle kunna generera fler kunder och högre intäkter. Utan dispensen riskerar hela projektet att läggas ned på sikt eftersom det inte blir ekonomiskt möjligt att uppnå den lönsamhet som krävs för att verksamheten ska kunna leva vidare på egna villkor. Flera leverantörer har sagt sig vara beredda att leverera genom O-centralen under förutsättning att dispens beviljas bl a bryggerier.”

SKRIVELSE FRÅN DEN LOKALA AGENDA 21-GRUPPEN

Birgitta Sandström Lagercrantz för den lokala Agenda 21- gruppen har skrivit till gatu- och fastighetsnämnden och påtalat det angelägna i att beslutet omprövas.

Birgitta Sandström Lagercrantz skriver bland annat följande.

”Teoretiskt ska gatorna i Gamla stan vara tömda på bilar klockan 11. I praktiken har våra trafikräkningar visat att ca 1 bil/minut kör in i trafikreglerat område efter klockan 11. Övervakningen är obefintlig. Det är alltså inte så att en dispens för O-centralen skulle alstra trafik, utan tvärtom skulle O-centralens biogasbil per dag ersätta 25-30 dieslbilar som idag kör olagligt.

Får inte O-centralen sin dispens är man tvungen att lägga ner sin verksamhet. För oss är alltså O-centralen en symbol som enar många grupper. Läggs O-centralen ned, kommer det att leda till att eventuellt intresserade företagare vet att det är ingen idé att försöka göra något åt trafiksituationen i Gamla stan. Och de står inte precis i kö, de företag som vill genomföra liknande projekt.”

UTTALANDE FRÅN MARIA-GAMLA STANS STADSDELSNÄMND

Den 20 december 2004 inkom till parkeringsavdelningen ett protokollsutdrag från Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd angående uttalande om dispens för miljöanpassad transport i Gamla stan från ordföranden Maria Palme m. fl. (s) och (v). Till uttalandet anslöt sig ledamöterna Michael Schartau m. fl. (m) och Torbjörn Andring (kd).

Uttalandet

”Alltsedan trafikaneringen i Gamla stan påbörjades 1971 har de tunga varutransporterna varit ett svårlöst problem. Möjligheten att samordna dessa har diskuterats de senaste tio åren. Det var ett framsteg att O-centralen kom till stånd och invigdes i juni 2004 av bland annat ordförande i vår SDN.

O-centralens miljöanpassade bil, som ersätter flera andra tunga transporter, kommer naturligtvis i första hand att köra på tillåten tid, dvs före kl 11.00.

Däremot anser vi det rimligt att O-centralen ges möjlighet att i undantagsfall leverera varor även på annan tid. O-centralens bil är anpassad till och dess förare kunnig på miljö och trafiksituation i Gamla stan. Dispensen kan ges under en försöksperiod som utvärderas.

Vi hemställer att GFN omprövar sitt beslut och beviljar dispens till miljöanpassad varutransport i Gamla stan.”

UTLÅTANDE

Trafikbestämmelser för Gamla stan.

I Gamla stan gäller enligt lokala trafikföreskrifter förbud mot trafik med motordrivna fordon alla dagar mellan klockan 11-06. Förbudet gäller ej taxi och moped. Under övrig tid gäller bestämmelsen om gågata.

Enligt 8 kap. 1 § trafikförordningen (SFS 1998:1276) gäller följande på en gågata och gårdsgata.

1. Fordon får inte föras med högre hastighet än gångfart.
2. Fordon får inte parkeras på någon annan plats än särskilt anordnade parkeringsplatser.
3. Fordonsförare har väjningplikt mot gående.

På en gågata får motordrivna fordon inte föras annat än för att korsa den. Sådana fordon får dock föras på gågator om det behövs för

1. varuleveranser till eller från butiker eller motsvarande vid gågatan,
2. transporter av gods eller boende till eller från adress vid gågatan,
3. transporter av gäster till eller från hotell eller motsvarande vid gågatan, eller
4. transporter av sjuka eller rörelsehindrade personer till eller från adress vid gågatan.

Inom Gamla stan råder även enligt lokala trafikföreskrifter begränsad längd på fordon eller fordonståg till 8 meter.

Ovan redovisade bestämmelser har införts för att begränsa trafiken med motordrivna fordon inom Gamla stan som utgörs av en gammal bebyggelse med trånga gator och gränder som inte är anpassade för trafik med motordrivna fordon.

När det gäller förbudet mot trafik med motordrivna fordon, vilket är framtaget för att reservera gatorna för gång- och cykeltrafik, är det ur trafiksäkerhetssynpunkt inte lämpligt att blanda mjuka och hårda trafikantgrupper vilket kan leda till konflikter och i värsta fall olyckor.

Lagstiftningen rörande dispenser:

Undantag från förbud mot trafik med motordrivna fordon får medges enligt 13 kap. 3 § första stycket 14 trafikförordningen (1998:1276) (TrF). Enligt 13 kap. 4 § TrF får undantag föreskrivas eller medges om det behövs av särskilda skäl och det kan ske utan fara för trafiksäkerheten, skada på vägen eller någon annan avsevärd olägenhet.

När det gäller bedömningen om undantag från ovan nämnda lokala trafikföreskrifter har dispensmyndigheten endast att ta hänsyn, enligt lagstiftaren, till om det finns något särskilt skäl. Anser myndigheten det finns ett sådant skall det kunna ske utan fara för trafiksäkerheten, skada på vägen eller någon annan avsevärd olägenhet.

För att syftet med införandet av lokala trafikföreskrifter skall uppnås måste dispensgivning ske med stor restriktivitet. Erfarenheten visar att en liberal dispensgivning medför mer otillåten trafik.

Det finns även en risk att en dispens med de skäl som angivits i ansökan blir prejudicerande, vilket kan innebära att fler företag önskar samma förmån och att det kan leda till att förbudet helt urholkas.

Kontorets förslag/synpunkter

Kontoret anser, då det enligt skrivelsen från Den lokala Agenda 21-gruppen, finns en stor opinion från de boende och verksamma i Gamla stan och att O-centralen har ett så stort egenvärde för de som bor och verkar där att det kan vara värt att som ett försök under 2005 medge dispens enligt trafikförordningens 13 kap. § 4. Detta trots de konsekvenser som beskrivits i detta tjänsteutlåtande. Kontoret anser dock att det skall finnas ett villkor

för att tillgodose trafiksäkerheten och det är att backningsmanöver skall i möjligaste mån undvikas och måste det ske skall det ske med hjälp av vakt.

Kontoret föreslår att gatu- och fastighetsnämnden beslutar att meddela Home 2 You AB (O-centralen) dispens att trafikera Gamla stan med undantag för Västerlångatan och Österlånggatan med samlastade varuleveranser under tiden klockan 11.00 till 16.00 under en försöksperiod av år 2005. Som villkor skall gälla att i möjligaste mån skall backningsmanöver undvikas och måste det ske skall det ske med vakt.

SLUT